

בין מקור לתרגום - ניתוח פסיכואנליטי ואתי לאפילוג בסיפור הדגל מאת שלום עליכם נוגה לויין-קייני* ויניב גולדברג**

תקציר

טופלה טוטוריתו הילד העני שזכה במספר מעות, קנה לעצמו דגל לשמחת תורה, אך חווה טרגדיה כשחברו שרף לו אותו. המאמר בוחן את ההבדלים שבין המקור לתרגומיהם של י.ד. ברקוביץ', אריה אהרוני, ועיבודו של אוריאל אופק במבט אתי ופסיכולוגי תוך התייחסות לשימוש בהומור ולתפקידו בתוך היצירה, על פי תאוריית מרחב המעבר של ויניקוט. ניתוח הסיפור יגלה, כי מדובר במלחמה בין קולות פנימיים סותרים, כתהליך בדרך לגדילה ולצמיחה רגשית, ועל מחלה וכאב כהזדמנות לצמיחה כזו. טכניקת השימוש בהומור על ידי המחבר מאפשרת להקליל ולעדן את הטקסט הקשה עבור הקורא הילדי, ומאפשר לעקוף את כאבי הגדילה ולהפכם לברי נשיאה. המתרגמים שבחרו להשמיט את האפילוג או לעבדו חטאו, לדעתנו, מבחינת אתית לתפקידם כנאמני היצירה. יחד עם זאת נראה, שהמתרגם איננו יכול לבטל את עולמו הפנימי שלו ולתרגם יצירה באורח ניטרלי. מלאכת התרגום הינה יצירה אמנותית בפני עצמה והיא משקפת, אמנם את הטקסט אותו מתרגמים, אך בבחירות התרגומיות משתקף באופן לא מודע עולמו הפנימי של המתרגם.

* ד"ר נוגה לויין-קייני, המכללה האקדמית אשקלון, המכללה למנהל ראשל"צ. Keini_e@walla.co.il
** ד"ר יניב גולדברג, המרכז האקדמי פרס, רחובות, המרכז לידיש אוניברסיטת בר אילן. goldbees@walla.co.il